Формування ключових та предметної мистецької компетентностей, за допомогою наскрізних змістових ліній, в учнів на уроках музичного мистецтва в умовах нової української школи

(методичні рекомендації)

Сучасний етап модернізації шкільної мистецької освіти пов'язаний із упровадженням компетентнісного підходу до змісту та організації художньо-естетичного процесу у закладах загальної середньої освіти. З огляду на це актуалізується потреба у розвитку компетентнісної художньо-естетичної освіти школярів, зорієнтованої на засвоєння особистістю конкретних навчальних результатів – знань, умінь, навичок, формування ставлень, досвіду, рівень засвоєння яких дозволяє їй діяти адекватно у певних навчальних і життєвих ситуаціях. Ця проблема знаходить своє відображення в офіційних документах – державних стандартах, концепціях і навчальних програмах.

Реалізація основної мети, визначеної Державним стандартом освітньої галузі «Мистецтво», передбачає формування в учнів системи ключових і предметної мистецької компетентностей як інтегральної основи світогляду, здатність до художньо-творчої самореалізації та культурного самовираження [1].

Закономірно посилюється інтерес педагогічної науки і практики до проблеми використання компетентнісного підходу у художньо(музично)-естетичній освіті школярів.

Для розуміння особливостей реалізації компетентнісного підходу в мистецькій освіті важливими є праці вчених: І. Беха, Є. Бєлкіна, Н. Бібік, О. Гайдамаки, І. Єрмакова, Т. Єрмакова, О. Овчарук, Л. Масол, О. Пометун, І. Родигіної, О. Савченко, Є. Торшилової, І. Зимньої, А. Маркової, Г. Селевка, А. Хуторського та ін. [2; 4; 5; 8; 11; 12].

В обґрунтуванні предметних компетентностей, які формуються на уроках музичного мистецтва, важливу роль відіграє науково-практичний доробок Л. Масол [5], яка у сфері музичного мистецтва виокремлює інтерпретаційні та діяльно-творчі компетентності учнів. Основою для визначення комплексу музичних компетентностей є види музичної діяльності, пов'язаної зі сприйманням, виконанням та створенням музики. Також у визначенні змісту предметної музичної компетентності враховано державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів (знає, оцінює та інтерпретує, розуміє, уміє, застосовує, виявляє естетичне ставлення, виражає власні оцінні судження тощо). Визначено такий комплекс мистецьких (музичних) компетентностей: інтерпретаційні, вокально-хорові виконавські, інструментально-виконавські, творчі.

1. Інтерпретаційні (здатність до аналізу та інтерпретації музичних творів, усвідомлення розвитку музичного образу, застосування відповідної термінології).

2. Вокально-хорові виконавські (застосування вокально-хорових навичок під час виразного виконання народних і професійних пісень).

3. Інструментально-виконавські (застосування елементарних навичок гри на музичних інструментах: народних, сучасних (електронних), прочитання та виконання партитури на дитячих музичних інструментах).

4. Творчі (імпровізація (вокальна, інструментальна), драматизація, інсценізація, створення мелодій, ритмічних і музичних супроводів).

Метою організації освітнього процесу на уроках музичного мистецтва є формування предметної музичної компетентності у процесі активної музичної діяльності школярів (слухання, виконання, створення).

З метою інтеграції змісту навчальних предметів і предметних циклів, формування ключових та предметних компетентностей у зміст навчальних програм введено наскрізні змістові лінії – соціально значущі надпредметні теми, які сприяють формуванню в учнів уявлення про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях: «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність». Особливості їх реалізації зазначено у пояснювальних записках до програм. Звертаємо увагу, що реалізація змісту наскрізних змістових ліній має бути педагогічно коректною і доцільною та втілюватися через відповідні мистецькі трактування, приклади і методи навчання.

Отже, учителям музичного мистецтва рекомендуємо:

1. Опрацювати нормативні документи:
   - наказ МОН України від 13.07.2017 № 1021 «Про організаційні питання запровадження Концепції Нової української школи у загальноосвітніх навчальних закладах 1-го ступеня»;
   - наказ МОН України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»;
   - лист Міністерства освіти і науки України № 1/11-5966 від 01.07.2019 «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2019-2020 навчальному році».
2. Постійно працювати над підвищенням власного теоретичного та практичного рівнів; розвитком комунікативних умінь (замінити монологічні методи на діалогічні методи навчання).
3. Упроваджувати компетентнісний підхід під час навчання учнів.
4. Використовувати в освітньому процесі загально прийняті методи та прийоми аналізу інтерпретації мистецьких творів та інноваційні.
5. Опрацювати рекомендовані літературні джерела.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti (Дата звернення 26.05.2020).

2. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С., 2004. – 112 с.

3. Клепко С. Ф. Компетенція стандарту: компетентність культури. Про концептуальні підходи до освітніх стандартів / С. Ф. Клепко // Управління освітою : часопис для керівників освітньої галузі. Спеціальний випуск «Діалоги про стандарти. – серпень. – С. 10-24.

4. Єрмаков І. Г. Феномен компетентності у просторі наукового знання / І. Г. Єрмаков, Т. І. Єрмаков // Життєва компетентність особистості. – К. : Богдан, 2003. – С. 89–159.

5. Методика навчання мистецтва у початковій школі: посібник для вчителів / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Є. В. Бєлкін та ін. – Х. : Веста : Видавництво «Ранок», 2006. – 256 с.

6. Масол Л. М. Компетентнісно-орієнтований підхід до загальної мистецької освіти / Л. М. Масол // Збірник наукових праць: (Педагогічні науки). – № 2: Теорія і практика естетичного виховання в умовах соціокультурної трансформації / ред. кол. В. В. Крижко [и др.]. – Бердянськ : [б. в.], 2006. – С. 25-31.

7. Падалка Г. М. Пріоритетні напрями розвитку сучасної мистецької освіти / Г. М. Падалка // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Сер. 14. Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук. пр. – К. : НПУ, 2004. – Вип. 1(6). – С. 15-20.

8. Пометун О. Запровадження компетентнісного підходу – перспективний напрям розвитку сучасної освіти / О.І. Пометун // Вісник. – 2004. – № 22.

9. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в основній школі : навч.-метод. посіб. / О. Я. Ростовський. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. – 272 с.

10. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька : навч. посіб. / О. П. Рудницька. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.

11. Торшилова Е. М. Эстетическая компетентность: содержание и смыслы / Е. М. Торшилова. – Дубна : «Феникс+», 2008. – 100 с.

12. Хуторской А. В. Ключевые компетенции. Технология конструирования / А. В. Хуторской // Народное образование. – 2003. – № 5. – С. 55-61.

Методист з музики навчально-
методичного відділу координації
освітньої діяльності та професійного
розвитку КЗ Сумський ОІППО О.П. Сердюк

Підпис наявний в оригіналі